

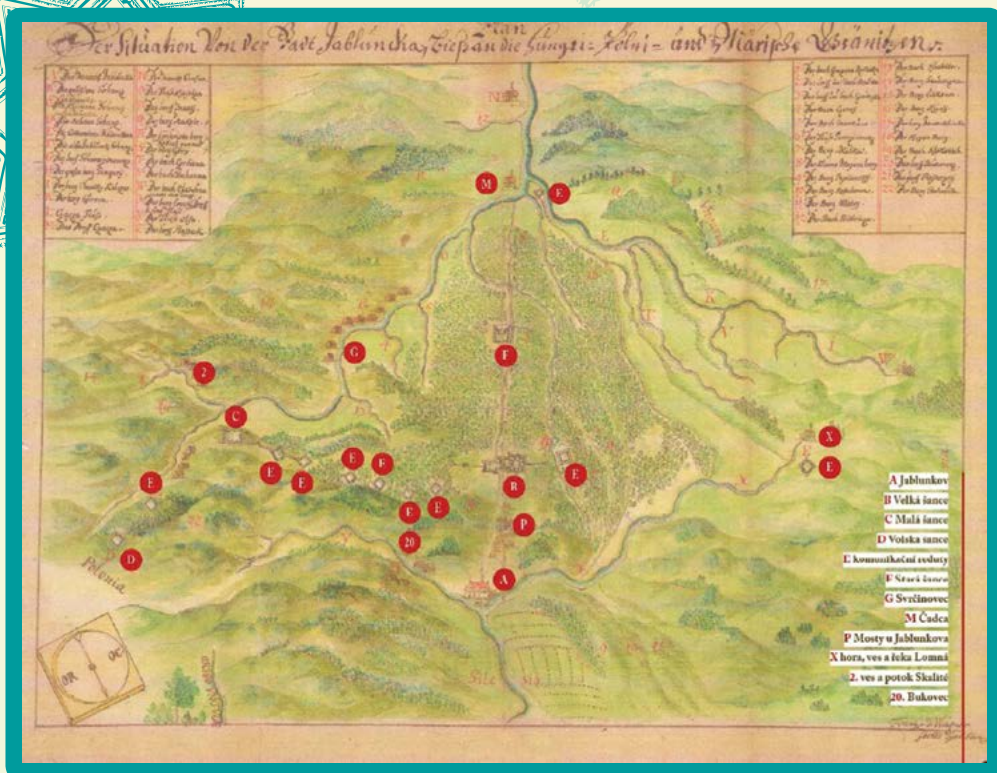
ŠANCE

SYSTÉM OPEVNĚNÍ Z 16. STOLETÍ
NA HISTORICKÉ SLEZSKO-UHERSKO-POLSKÉ HRANICI

SZANĆE

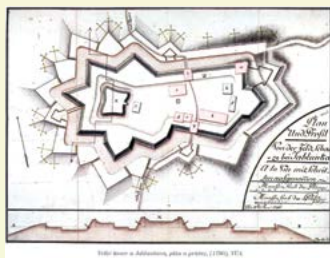
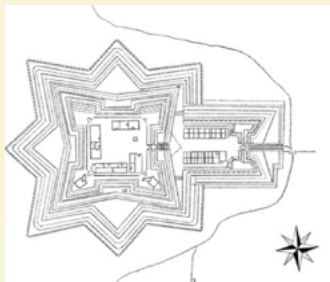
ZESPÓŁ FORTYFIKACJI Z XVI WIEKU
WZDŁUŻ ÓWCZESNEJ GRANICY
ŚLĄSKO-WĘGIERSKO-POLSKIEJ

HISTORIE ŠANCÍ

NA ČESKO-POLSKO-SLOVENSKÉ HRANICI

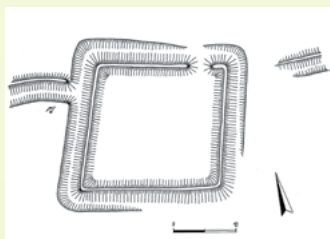
K významným dokladům pevnostního stavitelství v horském prostředí se řadí systém opevnění Jablunkovského průsmyku nazývaný též Jablunkovské šance. Jednalo se o řadu opevnění, které byly postupně budovány v jihovýchodní části Slezska na hranicích s Uherským a Polským královstvím od 16. do počátku 19. století.

Systém opevnění Jablunkovského průsmyku má své počátky v době, kdy se neklidná situace po prohrané bitvě u Moháče 29. srpna 1526 a expanze Osmanské říše stala důvodem pro začátek opevňovacích prací. První obranná nařízení slezského sněmu spočívající v zasekání průsmyku a cest do Uher pocházejí z roku 1529, tedy z doby, kdy turecká vojska poprvé oblehla hlavní město habsburské monarchie Vídeň. Další zprávy o zasekání průsmyku a hor pocházejí z dob velkých válečných výprav tureckého sultána Sulejmana I. Nádherného v letech 1541, 1543 a 1566. Nejstarší zmínka pochází z roku 1578, kdy nechali slezští stavové na kopci na úzkém místě za městečkem Jablunkovem, postavit malou pevnost. Tuto můžeme identifikovat jako Starou šanci, jejíž pozůstatky se dochovaly do současnosti na katastru obce Svrčinovec.

Hlavními důvody pro výstavbu těchto opevnění bylo válečné ohrožení z jihu, z Horních Uher (dnešní Slovensko), odkud hrozily útoky ze strany Osmanské říše a uherských povstalců. Zhruba od poloviny 18. století (1740) pak Velká šance bránila naopak vstup do Uher před novým nepřítelem Rakouské monarchie, kterým bylo nyní Pruské království. Velká šance a další opevnění se tedy od této doby bránily před útoky z opačného, severního směru.

Nejstarší doložená pevnost, Stará šance ve Svrčinovci, byla postavena v roce 1578. Další pevnosti či reduty byly průběžně budovány například na Hřčavě, v Bukovci, na Koniakowie, nebo v Čiernem.

Počet opevnění se měnil s ohledem na válečné ohrožení hranice a celkově se podařilo zjistit 21 opevnění. V současnosti je z nich dochováno osm a nejlépe zachovaná je Velká šance v Mostech u Jablunkova.

Shrnutí:

Hlavními důvody pro vznik a rozšiřování Jablunkovských šancí tedy byl strategicko-vojenský a komunikační význam Jablunkovského průsmyku.

JAK ŠEL ČAS

- Zmínky z roku 1529 a 1541 (1543) o obranných pracích v průsmyku
- 1578 – první doložená výstavba pevnosti
- 1621 – záseky a výstavba Velké šance
- 1626–29 – opravy a výstavba šance
- 1638 – poboření šancí uherskými povstanci
- 1642, 1644–1645 – obnovení a rozšíření opevnění v průsmyku
- 1645 – zmínky o šanci Hřčava
- 1663–1664 – přestavby Velké a Malé šance
- 1678 – vznik Volské šance (Koniaków), opravy stávajících pevností
- 20.–30. léta 18. století přestavba Velké šance, výstavba několika komunikačních redut
- 70.–80. léta 18. století přestavba Malé šance, výstavba komunikačních redut a redanů
- 1808–1810 – přestavba Velké šance
- 1836 – převod Velké šance do majetku Těšínské komory
- 1848 – vyřazení z pevnostního systému

HISTORIA SZAŃCÓW

NA GRANICY CZESKO-POLSKO-SŁOWACKIEJ

Zespół obwarowań Przełęczy Jabłonkowskiej, zwany też Jabłonkowskimi Szańcami, to jeden z ważnych elementów dokumentujących budownictwo obronne na terenach górskich. Był to zespół fortyfikacji i umocnień, które stopniowo budowano w południowo-wschodniej części Śląska na granicy z Węgrami i Królestwem Polskim od XVI wieku do początków wieku XIX.

Zespół obwarowań obronnych Przełęczy Jabłonkowskiej ma swoje korzenie w czasie, gdy burzliwa sytuacja po przegranej bitwie pod Mohaczem 29 sierpnia 1526 r. oraz ekspansja Imperium Osmańskiego przyczyniły się do rozpoczęcia prac fortyfikacyjnych. Pierwsze rozporządzenia Sejmu Książęcego polegały na nakazie budowania zasieków w przełęczach, którymi prowadziły drogi na Węgry. Pierwsze zasieki budowano od roku 1529, czyli w okresie pierwszego oblężenia Wiednia, stolicy monarchii habsburskiej, przez wojska tureckie. Inne doniesienia o zasiekach przełęczy i gór pochodzą z czasów wielkich wypraw wojennych tureckiego sułtana Sulejmana Wspaniałego w latach 1541, 1543 i 1566. Najstarsza wzmianka pochodzi z 1578 roku, kiedy to członkowie sejmiku śląskiego kazali zbudować małą fortyfikację na wzniesieniu za miasteczkiem Jabłonków. Można ją określić jako Stary Szaniec. Jego pozostałości dochowały się do dziś dnia na obszarze słowackiego Svrčinovca.

Głównym powodem budowy tych fortyfikacji była obrona południowych granic z Górnymi Węgrami (dzisiejsza Słowacja), skąd zagrażały ataki Imperium Osmańskiego i węgierskich powstańców. Od około połowy XVIII wieku (1740) sytuacja się zmieniła i Wielki Szaniec bronił wstępu na tereny Węgier przed nowym wrogiem Monarchii Habsburgów, którym było Królestwo Pruskie. Od tej pory Wielki Szaniec i inne fortyfikacje chroniły przed atakami z przeciwnego, północnego kierunku.

Liczba obwarowań była zróżnicowana w zależności od poziomu zagrożenia wojennego granic. Łącznie udało się zidentyfikować 21 umocnień. Obecnie zachowało się ich osiem, a najlepiej zachowany jest Wielki Szaniec w Mostach u Jablunkova.

Najstarsza udokumentowana twierdza, Stary Szaniec we Svrčinovcu, została zbudowana w 1578 roku. Pozostałe twierdze albo reduty były dobudowywane w przeciągu lat, na przykład w Hřčavě, Bukovcu, Čiernem czy Koniakowie.

Podsumowanie:
Główną przyczyną powstania i poszerzania Jabłonkowskich Szańców było strategiczno-militarne i komunikacyjne znaczenie Przełęczy Jabłonkowskiej.

JAK MIJAŁ CZAS

- Pierwsze wzmianki o budowie systemu obronnego w Przełęczy Jabłonkowskiej pochodzą z roku 1529 i 1541 (1543)
- 1578 – pierwsza udokumentowana budowa umocnień
- 1621 – budowa Wielkiego Szańca
- 1626–29 – naprawa i rozbudowa Szańców
- 1638 – zburzenie Szańców podczas węgierskiej napaści
- 1642, 1644–1645 – remont i rozbudowa umocnień w Przełęczy Jabłonkowskiej
- 1645 – pierwsza wzmianka o Szańcach na Herczawie (Hřčava)
- 1663–1664 – przebudowa Wielkiego i Małego Szańca
- 1678 – budowa „Wołowego/Woligo” Szańca (Koniaków), naprawa dotychczasowych umocnień
- 20–30 lata XVIII wieku przebudowa Wielkiego Szańca, budowa redut
- 70–80 lata XVIII wieku przebudowa Małego Szańca, budowa redut i redanów
- 1808–1810 – przebudowa Wielkiego Szańca
- 1836 – przepisanie majątku Wielkiego Szańca do posiadania Komory Cieszyńskiej
- 1848 – wyłączenie szańców ze systemu obronnego

CO MŮŽETE NAVŠTÍVIT

CO MOŽNA ZWIEDZIĆ

MOSTY U JABLUNKOVA – Velká šance

Hlavní pevností celého systému opevnění na historické slezsko-uherské hranici byla Velká nebo v pramenech nazývaná také jako Jablunkovská šance v Mostech u Jablunkova.

Je situovaná v Mostech u Jablunkova v místní části Šance na strategicky výhodné výšinné poloze, díky níž bylo možné střežit zemskou cestu procházející Jablunkovským průmyslem a přilehlé údolí. První zmínka o stavbě šance pochází z roku 1621. Nejstarší známý vzhled Velké šance se dochoval z doby jedné z významných přestaveb v letech 1663 a 1664. Opevnění tehdy mělo tvar čtyřhranu s nárožními bastiony obklopeného klešťovitou frontou.

Nedaleko Velké šance se nachází **Návštěvnické centrum**. V jeho interaktivní expozici získá turista komplexní informace o tom, proč Šance na historické slezsko-uherské hranici byly, jak a kdy byly postaveny, čím se posádka bránila a mnoho dalšího.

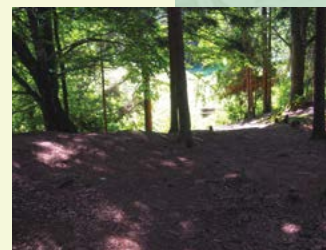

MOSTY U JABLUNKOVA – Wielki Szaniec

Centrální fortifikací systému obwarowań na ówczesnej granicy śląsko – węgierskiej był Wielki albo jak podają źródła historyczne Jabłonkowski Szaniec w Mostach u Jablunkowa.

Wielki Szaniec usytuowany jest we wsi Mosty u Jablunkowa, w części zwanej Szańce. Dzięki jego położeniu w strategicznym punkcie na wzniesieniu, pozwalał on strzec drogę prowadzącą przez Przełęcz Jabłonkowską i przylegającą dolinę. Pierwsze notatki o budowie szanca zanotowano w 1621 roku. Najstarszy znany kształt Wielkiego Szańca zachował się z okresu jego znaczącej przebudowy w latach 1663 i 1664. Fortyfikacja miała wtedy kształt czworokąta z narożnymi bastionami, otoczonego kleszczowo dopasowanym wałem.

Nieopodal Wielkiego Szańca znajduje się **Centrum Zwiedzania Szańce**. W jego interaktywnych ekspozycjach można uzyskać kompleksowe informacje o tym, dlaczego Szańce na ówczesnej śląsko – węgierskiej granicy były tak ważne, w jaki sposób i kiedy je zbudowano, jakie możliwości obrony miała załoga i wiele innych ciekawostek.

SVRČINOVEC – Stará šance

Stará šance leží na území Svrčinovce a nejstarší zmínka o tomto opevnění je z roku 1578. Tvarem se šance blíží čtverci o stranách přibližně 50 x 50 m se dvěma půlbastiony vystupujícími z obvodu jižní strany.

SVRČINOVEC – Stary Szaniec

Stary Szaniec położony jest na terenie słowackiego Svrčinovca, a najstarsza wzmianka o tej fortyfikacji pochodzi z 1578 roku. Kształt szanca zbliżony jest do kwadratu o bokach około 50 x 50 m z dwoma wystającymi półbastionami z południowej części obwarowań.

BUKOVEC – reduta v Sušu

Lokalita „Šance” v Bukovci je dobře patrným zbytkem dělostřelecké reduty – tedy polního opevnění čtvercového půdorysu, které sestává ze zemního vršeného valu, hloubeného příkopu a dnes již nedochované palisády, což byl opevňovací prvek, tvořený soustavou těsně na sebe navazujících dřevěných kůlů. Ve všech čtyřech rozích reduty jsou dobře patrné nájezdové rampy, které sloužily k snadnějšímu přístupu obránců na plošiny a lepšímu rozmístění případných těžších palebných prostředků.

BUKOVEC – reduta suszańska

Położenie „Szańca” w Bukowcu to dobrze widoczna pozostałość reduty artyleryjskiej - polnej fortyfikacji na planie kwadratu, na którą składał się wał ziemny, fosa i nieistniejąca już palisada. Palisada była elementem fortyfikacyjnym składającym się z systemu bezpośrednio nachodzących na siebie drewnianych bali. We wszystkich czterech rogach reduty dobrze widoczne są rampy najazdowe, które ułatwiały dostęp obrońców i rozmieszczenie cięższych środków artylerii na platformach strzelniczych.

V blízkosti reduty byl umístěn vojenský tábor – lager (z němčiny). Pravděpodobně právě od tohoto slova byl odvozen název místní části „Koniaków Legiery”. V dnešní době nejsou zřetelně viditelné památky na tuto redutu.

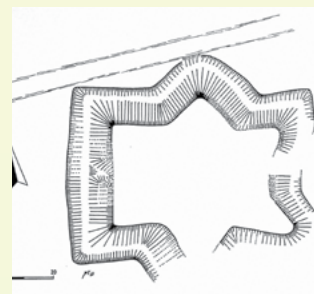
KONIAKÓW – Volská šance

Volská šance v Koniakowie (PL) byla vybudována na hranicích Slezska s Polskem u cesty nazývané také solnou pod vrcholem hory Ochodzita pravděpodobně v roce 1678. Název pochází od skutečnosti, že se touto cestou rovněž převáděl hovězí dobytek. Opevnění bylo tvořeno zpevněným valem a vnějším příkopem a mělo zhruba čtvercový půdorys.

KONIAKÓW – Woli Szaniec

Woli Szaniec w Koniakowie (PL) prawdopodobnie został zbudowany w 1678 roku na granicy Śląska z Polską przy drodze zwanej też drogą solną pod szczytem Ochodzitej. Nazwa jego wywodzi się od drogi, po której również pędzono stada bydła. Obwarowanie tworzył umocniony wał ziemny i zewnętrzna fosa. Była to mniej więcej czworoboczna budowla. W pobliżu reduty znajdował się obóz wojskowy – lager (z jęz. niemieckiego). Od tego słowa prawdopodobnie pochodzi nazwa koniakowskiego przysiółka – Legiery. Oprócz nazwy przysiółka, do obecnych czasów po szańcu nie został żaden ślad.

ČIERNE – Valy

Malá šance – Valy na katastru obce Čierne. Největším pozůstatkem opevnění na slovenské straně je liniové opevnění na vrchu Valy v Čiernem zakončené hvězdíkovou Malou nebo Javořínskou šancí. Opevnění tohoto protáhlého návrší bylo kromě Malé šance zesíleno čtyřmi strážními a předsunutými redutami vzájemně propojenými souvislým zemním valem.

ČIERNE – Wały

Mały Szaniec – Wały położony na obszarze słowackiej gminy Čierne. Największą pozostałością po obwarowaniach po stronie słowackiej są liniowe obwarowania na wzgórzu Wały w gminie Čierne, zwieńczone Małym albo inaczej Jaworzyńskim Szańcem w kształcie gwiazdy. Obwarowania tego wydłużonego wzgórza, oprócz Małego Szańca, zostały wzmocnione czterema wysuniętymi redutami wartowniczymi, połączonymi wzajemnie ciągłym wałem ziemnym.

HRČAVA – Šance

Šance na Hrčavě byla vystavěna zřejmě v roce 1645. Naposledy pak byla využita v roce 1741 za prusko-rakouské války. V polovině 18. století ztratila svůj význam a zanikla.

HRČAVA– Szaniec

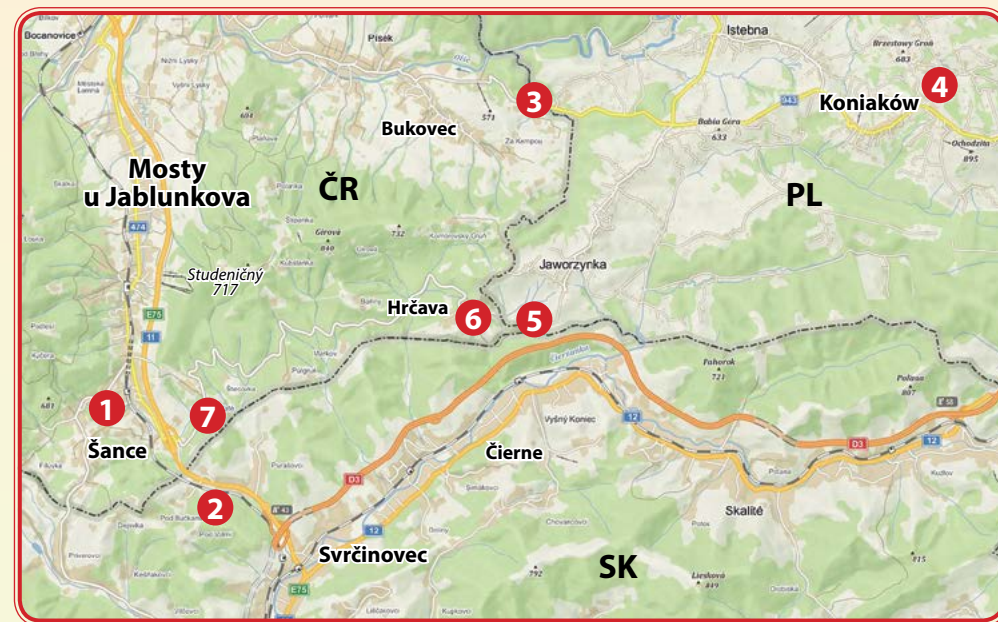
Szaniec na Hrčavě prawdopodobnie został zbudowany w 1645 roku. Po raz ostatni wykorzystano go w 1741 roku podczas wojny prusko-austriackiej. W połowie XVIII wieku utracił swoje znaczenie i zaniknął.

MOSTY U JABLUNKOVA – Dolina

Původní komunikační a strážní reduta Dolina v Mostech u Jablunkova o rozměrech 25 × 25 m se nachází přesně na dnešní hranici se Slovenskem a byla postavena ve 20.–30. letech 18. století.

MOSTY U JABLUNKOVA – Dolina

Pierwotna reduta komunikacyjno-strażnicza Dolina w Mostach u Jablunkova o wymiarach 25 × 25 m, znajduje się dokładnie na linii obecnej granicy ze Słowacją. Reduta została zbudowana w latach 20. i 30. XVIII wieku.

1. Mosty u Jablunkova – Velká šance
2. Svrčinovec – Stará šance
3. Bukovec – Reduta „V Sušu“
4. Koniaków – Volská Šance
5. Čierne – Vály
6. Hrčava – Šance
7. Mosty u Jablunkova – Dolina

POZNEJTE ŠANCE NA VLASTNÍ OČI ZOBACZCIE NA WŁASNE OCZY

AUTEM PO OPEVNĚNÍ ŠANCE

Navštivte a poznejte nejvýznamnější místa Jablunkovských šancí na historické slezsko-uherské hranici. Ideálně s pomocí automobilu, k některým původním objektům opevnění dojdete kratší či delší pěší procházkou. Celá poznávací autotrasa je dlouhá 90 km a zabere vám zhruba 2 hodiny čistého času samotné jízdy. Začněte například prohlídkou Velké šance v Mostech u Jablunkova.

Mosty u Jablunkova – Velká šance

Parkovací místa jsou u Návštěvnického centra opevnění Šance 80 m od opevnění Velká šance.

V případě, že jste si uvolnili více času doporučujeme pěší výlet na **Starou šanci**, od parkoviště 2,7 km, 55 minut.

Od Návštěvnického centra opevnění Šance po zelené turistické značce směr osada Dejůvka. U rozcestníku osada Dejůvka překročíme Česko/Slovenskou hranici a dále po zelené značce až k rozcestníku Staré šance. Zde asi 200 m vlevo najdeme lokalitu Stará šance.

Bukovec – Reduta v Sušu (Sušanská šance)

Vhodná parkovací místa naleznete v obci Bukovec nejlépe v lokalitě kolem základní školy.

Pěšky na Sušanskou šanci cca 15 minut.

Koniaków – Volská šance

Na místě, kde kdysi byla Volská šance stojí dnes Pastervec – centrum s kolibou a naučnou zahradou. Svého času se toto místo-osada nazývala Šance. Automobil zaparkujte na chodníku u Pasterveckého centra nebo na parkovišti.

Doporučujeme pěší výlet na blízkou Ochodzitou, cca 20 minut. Z vrcholu jsou pěkné výhledy na široké okolí, do České republiky i na Slovensko na místa, kde stávaly další objekty Jablunkovských šancí.

Hrčava – Šance

Automobil zaparkujte na počátku Hrčavy na parkovacím prostoru vpravo pod silnicí. Dále pěšky k Hospodě U Sikory. Za ní vpravo po loukách přímo k místu původních šancí. Cca 5 min pěšky.

Přejezd autem do Bukovce.
18 km, cca 30 minut

Přejezd autem na Koniaków.
13 km, cca 25 minut

Přejezd autem na Hrčavu přes Slovensko částečně po D3.
40 km, cca 40 minut

Přejezd z Hrčavy na čerpací stanici Mosty u Jablunkova.
10 km, 15 minut

Mosty u Jablunkova, Dolina

Na zpáteční cestě z Hrčavy si prohlédněte původní komunikaci a strážní redutu Dolina. Automobil zaparkujte na parkovací ploše u čerpací stanice těsně před hraničním přechodem Mosty u Jablunkova/Svrčinovec. Pěšky pak po silnici zpět směrem na Hrčavu. Po cca 400 m pod sloupy vysokého napětí sejděte vpravo z této silnice a průsekem do kopce se dostanete na rozlehlou louku s výhledy na jejímž horním okraji se nachází reduta Dolina. Celkem cca 800 m.

ZWIEDZAMY SZAŃCE SAMOCHODEM

Zachęcamy do zwiedzenia i poznania najbardziej znaczących miejsc Szańców Jabłonkowskich na historycznej granicy Śląsko – Węgierskiej.

Idealnym środkiem transportu jest samochód. Aby dotrzeć do niektórych dawnych obiektów obwarowań można wybrać krótszą lub dłuższą trasę spacerową.

Cała trasa tej objazdowej wycieczki liczy 90 km i zajmie około 2 godzin jazdy.

Można rozpocząć na przykład od zwiedzenia Wielkiego Szańca w Mostach u Jablunkova.

Mosty u Jablunkova – Wielki Szaniec

Miejsca parkingowe znajdują się obok Centrum Zwiedzania Szańce, w odległości 80 m od obwarowań Wielkiego Szańca. Jeżeli wygospodarowaliście więcej czasu, polecamy pieszą wycieczkę do Starego Szańca, od parkingu to około 2,7 km i zajmie Wam 55 minut.

Od Centrum Zwiedzania Szańce udajemy się zielonym szlakiem turystycznym w kierunku osady Dejůvka. Za drogowskazem „Osada Dejůvka” przekraczamy granicę czesko-słowacką, a następnie kierujemy się zielonym szlakiem turystycznym do drogowskazu „Staré Šance”. Po około 200 m z lewej strony znajdziemy miejsce Starego Szańca.

Bukovec – Reduta v osadzie Susz (Szaniec Suszański)

Odpowiednie miejsca parkingowe w gminie Bukovec najlepiej znaleźć w okolicy szkoły podstawowej. Stąd udajemy się na piechotę do Szańca Suszańskiego, co zajmie 15 minut.

Koniaków – Woli Szaniec

W miejscu, gdzie dawniej znajdował się Woli Szaniec, dzisiaj znajduje się Centrum Pasterskie z bacówką i zagrodą

Przejazd samochodem do Bukovce.
18 km, ok. 30 minut

Przejazd samochodem do Koniakowa.
13 km, ok. 25 minut

Przejazd samochodem do Hřčavy przez Słowację, częściowo drogą D3. 40 km, ok. 40 minut

Przejazd z Hřčavy na stację benzynową w Mostech u Jablunkova. 10 km, 15 minut

edukacyjną. Do dzisiaj przysiółek ten nazywa się Szańce. Samochód zostawimy na chodniku w pobliżu Centrum Pasterkiego lub na parkingu.

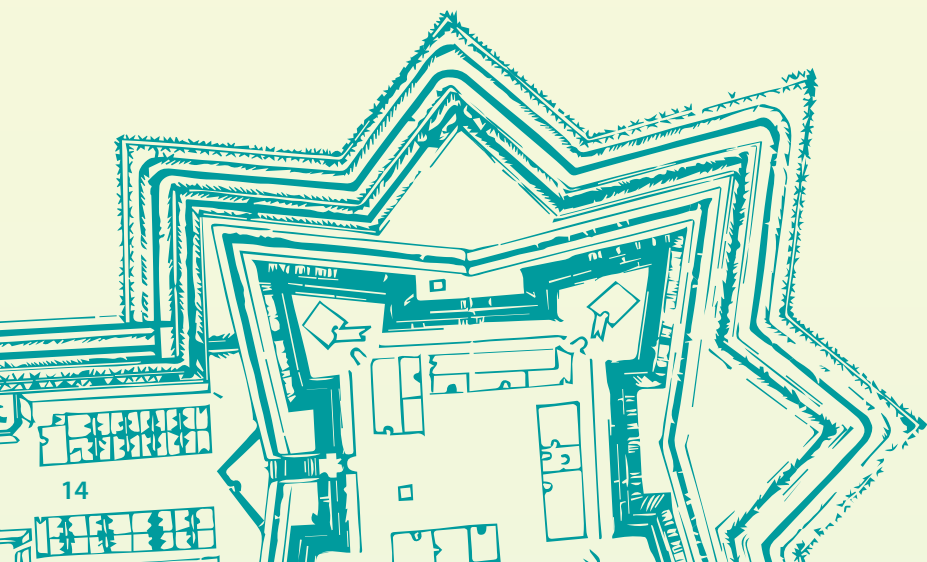
Polecamy pieszą wycieczkę do pobliskiej Ochodzitej, która Wam zajmie około 20 minut. Ze szczytu rozciąga się piękny widok na okolicę, Czechy i Słowację, na miejsca, w których stały inne obiekty Jabłnkowskich Szańców.

Hřčava – Szaniec

Samochód pozostawiamy na skraju wioski, na placu przeznaczonym do parkowania, znajdującym się po prawej stronie pod drogą. Następnie udajemy się w kierunku restauracji „U Sikory”. Za restauracją skręcimy w prawo i przez łąki dojeżdżamy wprost do miejsca dawnego szanca. Spacer zajmie około 5 minut.

Mosty u Jablunkova, Dolina

W drodze powrotnej z Hřčavy warto obejrzeć oryginalną relikwię komunikacyjno-strażniczą Dolina. Samochód zostawimy na parkingu przy stacji benzynowej tuż przed przejściem granicznym „Mosty u Jablunkova / Svrčinovec”. Następnie wracamy drogą w kierunku Hřčavy. Po około 400 m poniżej słupów linii wysokiego napięcia skręcamy w prawo i przejeżdżamy przez wzgórze na dużą łąkę. Stąd mamy widoki panoramiczne a na horyzoncie ujrzymy relikwię Dolina. Łączna trasa spaceru liczy ok. 800 m.

JEŠTĚ SE PODÍVEJTE ZACHĘCAMY DO ZWIEDZENIA POZOSTAŁYCH MIEJSC

TROJMEZÍ na Hřčavě

Stát v jednom okamžiku ve třech státech? To můžete zažít na Trojmezí na Hřčavě. Samotný trojmezí bod je označen malým monolitem a najdete jej ve strži potoku hluboké 8 m a široké 34 m. Na české, slovenské i polské straně se tyčí tři 240 cm vysoké žulové monolity tvořící trojúhelník nad trojmezí bodem.

Po straně české, slovenské i polské wznoszą się trzy monolity granitowe o wysokości 240 cm, które razem tworzą trójkąt nad punktem trójstyku.

TRÓJSTYK na Hřčavě

Znaleźć się w trzech państwach jednocześnie? Tego można doświadczyć w punkcie Trójstyku na Herczawie. Punkt trójstyku wyznaczony jest małym kamieniem monolitycznym, który można znaleźć w jarze głębokim na 8 m i szerokim na 34 m.

SKIAREÁL Mosty u Jablunkova

Je areálem se zaměřením na celoroční volnočasové aktivity. Bohatá nabídka služeb letní sezony je atraktivní svou rozmanitostí. Nasedněte na horskou vozíkovou dráhu – bobovku, vyskočte si na bungee trampolínách, zkuste aquazorbing nebo si vystřelte z luku.

SKIAREÁL Mosty u Jablunkova (OŠRODEK NARCIARSKI)

Jest to kompleks oferujący całoroczne spędzanie wolnego czasu. Oferta usług w sezonie letnim jest atrakcyjna ze względu na swoją różnorodność. Możemy przejechać się górką saneczkową, skakać na trampolinach bungee, wypróbować aquazorbing lub postrzelać z łuku.

DŘEVĚNKA na Fojtství v Mostech u Jablunkova

Poznejte gorolské tradice a řemesla. To vše se můžete dozvědět a mnohdy také sami vyzkoušet v obnovené budově starého fojtství původně z roku 1790. Dnes v tomto objektu najdete Gorolské turistické informační centrum s nabídkou služeb pro turisty a zajímavým kulturním programem věnovaným tradicím. V letní sezóně zde probíhají tradiční Dny s řemeslem.

DREWNIAANY BUDYNEK WÓJTOWSTWA, Mosty u Jablunkova

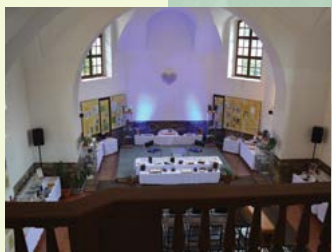
Zapoznajcie się z tradycjami i rzemiosłami góralskimi. Tego wszystkiego można się nauczyć i często spróbować same-mu w odnowionym budynku dawnego wójtowstwa z 1790 roku. W chwili obecnej w budynku znajduje się Góralskie Centrum Informacji Turystycznej oferujące mnóstwo usług dla turystów i ciekawy program kulturalny poświęcony tradycjom ludowym. W sezonie letnim odbywają się tutaj tradycyjne Dni Rzemiosła.

MUZEUM BIBLE v Jablunkově

Máte zájem o přiblížení dávných biblických dob a prohlídku jedinečné sbírky starodávných Biblí? Navštivte jedinečné Muzeum a knihovnu Bible v Jablunkově. Světové muzeum a knihovna Bible Vám přiblíží historii nejprodávanější a nejčtenější knihy světa v důstojném prostředí bývalého kláštera.

MUZEUM BIBLII w Jablunkově

Czy jesteście zainteresowani powrotem do starożytnych czasów biblijnych i zwiedzeniem wyjątkowej kolekcji dawnych Biblii? Zachęcamy do zwiedzenia wyjątkowej Biblioteki i Muzeum Biblii w Jablunkowie. Biblioteka i Muzeum Biblii w Jablunkowie wprowadzą Cię do dziejów najlepiej sprzedającej się i najczęściej czytanej książki na świecie w dostojnym klimacie dawnego budynku klasztorne-go.

Zjistit přesné souřadnice tohoto bodu vyžaduje tak trochu tajnou misi. Projděte si naučnou stezku k to-muto bodu.

 NEJVÝCHODNĚJŠÍ BOD České republiky v Bukovci
Domy vesnice Bukovec jsou v České republice vystrčeny nejvíce na východ. V Bukovci, na hranici s Polskem, se tak nachází nejvýchodnější místo ČR.

NAJBARDZIEJ NA WSCHÓD WYSUNIĘTY PUNKT CZECH w Bukowcu

Wioska Bukowiec to najbardziej na wschód wysunięta miejscowość Republiki Czeskiej. Obok zabudowań gminnych, na granicy z Polską, znajduje się najbardziej wysunięte na wschód miejsce w Czechach. Znalezenie dokładnych danych współrzędnych tego punktu to wręcz tajna misja. Zachęcamy do spaceru ścieżką dydaktyczną prowadzącą do tego miejsca.

GEOPARK MEGOŃKY

Přírodní památka – lom, ve kterém se v minulosti těžil kámen, odkryl zajímavou geologickou raritu – kulovitou odlučnost hornin. Pro příjemný pobyt návštěvníka je zde vytvořena zajímavá geologická expozice s přístřeškem.

PARK GEOLOGICZNY MEGOŃKY

Pomnik przyrody – kamieniołom, w którym dawniej wydobywano kamień. Znalezione tutaj ciekawy i niespotykany geologiczny utwór – kuliste bloki skalne.

Aby umilić czas spędzony w parku geologicznym, przygotowano ciekawą ekspozycję geologiczną z zadaniem.

Na tomto místě si můžete prohlédnout výstavu věnovanou pasteveckým tradicím v Beskydech.

PASTEVECKÉ CENTRUM v Koniakowie

K dispozici je bohatá sbírka nádobí a pastýřských zvonků i historické dokumenty potvrzující existenci salaší. V obchodě si můžete koupit horalské kroje, výrobky z ovčí vlny, dřeva a kovu, suvenýry a také ovčí sýry.

CENTRUM PASTERSKIE w Koniakowie

Znajdują się tu bogata kolekcja naczyń i dzwonków pasterskich oraz historyczne dokumenty potwierdzające istnienie salaśzy. Centrum oferuje udział w warsztatach związanych z produkcją sera i przeróbką wełny. W sklepie zakupić można stroje góralskie, wyroby z wełny owczej, drewna i metalu oraz pamiątki, a także sery owcze.

CENTRUM KONIAKOVSKÉ KRAJKY v Koniakowie

Expozice muzea zahrnuje starožitné krajky i nová díla dokazující, že se jedná o živou tradici. V obchodě s lidovým uměním si můžete koupit suvenýry vyrobené z koniakov-

Centrum koniakovské krajky spojuje dohromady muzeum krajky a obchod s lidovým uměním.

Centrum Koronki Koniakowskiej łączy funkcję Muzeum Koronki oraz sklepu z rękodziełem.

ské krajky, tj. nádherne ubrusy, ubrousky, běhouny, límce, rukavice, bižuterii, čepce, vánoční ozdoby, lapače snů a další upomínkové předměty.

CENTRUM KORONKI KONIAKOWSKIEJ w Koniakowie

Muzealna wystawa to stare zabytkowe koronki oraz prace nowe, pokazujące wciąż żywą tradycję. W sklepiku z twórczością ludową można zakupić pamiątki z koronki koniakowskiej, czyli przepiękne serwetki, obrusy, bieźniki, kołnierze, rękawiczki, biżuterię, czepce, ozdoby świąteczne, łapacze snów i inne drobiazgi. Dostępne są także wyroby tradycyjnego beskidzkiego haftu krzyżykowego.

GALERIE REGIONÁLNIHO UMĚNÍ TADEUSZA RUCKIEGO – „CHATA NA SZAŃCACH” v Koniakowie

Galerie regionálního umění (řezbářství, krajkářství a malířství) s dominujícími uměleckými keramickými díly Justyny Łodzińskiej. Hrníčky, misky, talířky, kachle – použité motivy vychází z tradičních motivů krajky a vyšívání.

GALERIA SZTUKI REGIONALNEJ TADEUSZA RUCKIEGO – „CHATA NA SZAŃCACH” W KONIAKOWIE

Galeria sztuki ludowej (rzeźby, koronki i malarstwa), w której dominuje ceramika artystyczna Justyny Łodzińskiej. Kubki, miski, talerzyki, kafle – w swym wzornictwie oparte są na tradycyjnych motywach koronki i haftu. Grupy mogą wysłuchać gawędy gospodarza i towarzyszącej jej gry na instrumentach pasterskich, które Tadeusz Rucki wytwarza.

Hlavní atraktivitou tohoto místa je však ukázka pasteveckých hudebních nástrojů a veselé vyprávění průvodce Jana Macoszka.

Glówną atrakcję tego miejsca stanowi pokaz instrumentów pasterskich oraz wesoła gawęda obecnego kustosza Janka Macoszka.

„KURNA CHATA KAWULOKA” v Istebnej

Je příkladem dávnověkého, horalského stavení se šindelovou střechou, dvěma světnicemi a síní uprostřed. Nalezneme zde „kurnou” neboli dymnou pec. Uprostřed stavení je tradiční vybavení včetně „svatého koutku” a předměty každodenní potřeby, jako je stůl s kamennou deskou nebo mlýnek na mouku.

KURNA CHATA KAWULOKA w Istebnej

Položona na Szlaku Architektury Drewnianej chata z roku 1863; stanowi przykład starodawnego, góralskiego domu krytego gontem, z dwiema izbami i sienią pośrodku. Znajduje się tu „kurlawy”, czyli dymny piec. W środku chaty tradycyjne wyposażenie z „świętym kątem” oraz sprzęty codziennego użytku np. stół z kamiennym blatem, czy też żarna. Twórcą izby był folklorysta i multiinstrumentalista Jan Kawulok, a następnie opiekę nad nią przejęła jego córka – Zuzanna Kawulok.

GMINNY OŚRODEK KULTURY, PROMOCJI, INFORMACJI TURYSTYCZNEJ I BIBLIOTEKA PUBLICZNA W ISTEENJ

Centrum sídlí v historické budově z roku 1883. Budova je situována přímo v centru obce Istebna, v rámci kostelního nádvoří. Dostaneme zde propagační materiály s informacemi o zajímavostech, o Beskydské Trojvsi a jejím okolí. Je zde možnost připojení na internet. Můžeme si zde prohlédnout mimo jiné i krajku z Koniakowa, která je největší na světě. Navštívíme výstavu lidové tvorby v rámci které si lze umělecká díla zakoupit. Pořádány jsou řemeslné dílny a zájmové kroužky s širokou škálou témat.

GMINNY OŚRODEK KULTURY, PROMOCJI, INFORMACJI TURYSTYCZNEJ I BIBLIOTEKA PUBLICZNA w Istebnej

Ośrodek mieści się w zabytkowym budynku z roku 1883 i jest usytuowany w samym centrum Istebnej, na terenie placu kościelnego. Można tu otrzymać materiały informacyjne na temat atrakcji Trójvsi i okolic. Zlokalizowano tu także punkt dostępu do Internetu. Zobaczą tu Państwo między innymi Największą Koronkę Koniakowską Świata oraz Wystawę Twórczości Ludowej połączoną ze sprzedażą rękodzieła, a także wezmą udział w szerokim wachlarzu prowadzonych tu warsztatów i kolek zainteresowań.

Muzeum je ideálním místem pro poznávání dávného života horalů a jejich tradic.

Muzeum jest idealnym miejscem, aby poznać dawne życie górali i ich tradycje.

REGIONÁLNÍ MUZEUM „NA GRAPIE”, Jaworzynka

Skanzen s historickou chatou, stodolou a tradiční kovárnou. Dřevěný dům, tzv. „kurná chata” pocházející z roku 1920. Uvnitř stavení je takzvaná dymná jizba s pecí a další prvky tradičního vybavení horalského domu.

MUZEUM REGIONALNE „NA GRAPIE” w Jaworzynce

Skansen z zabytkową chatą, stodołą i tradycyjną kuźnią. Drewniany dom, tzw. „kurna chata”, pochodzi z 1920 r. W jej izbie znajduje się „kurny piec” oraz inne elementy tradycyjnego wyposażenia domu góralskiego. W sieni, która dzieli dom na dwie części, miejsce znalazły narzędzia rolnicze oraz starodawne narty, czyli „skize” oraz „tyniny”. W stodole z lat 30. XX wieku zgromadzono różnego rodzaju dawne maszyny i sprzęt rolniczy.

CO NABÍZÍ

NÁVŠTĚVNICKÉ CENTRUM OPEVNĚNÍ ŠANCE?

- Interaktivní expozice o historickém opevnění Šance
Přijďte si „vystřelit“ z děla
Přijďte si poslechnou hudbu (bubny, dudy, píšťaly)
Přijďte si sestavit model Šancí
Prohlédněte si na 3D modelech, jak se opevnění měnilo během staletí
- komentované prohlídky opevnění Šance
- projděte si naučnou stezku „Cesta útočníka“, vedenou příkopem opevnění
- na kole si projděte cykloturistickou naučnou trasu po okolních zajímavostech
- tematické regionální suvenýry
- regionální produkty
- pomoc organizátorům výletů a zájezdů

Návštěvnícké centrum najdete v bezprostřední blízkosti Velké šance v Mostech u Jablunkova

CO OFERUJE

CENTRUM ZWIEDZANIA FORTYFIKACJI SZANCA?

Kontakt:
Mosty u Jablunkova 1165
Česká republika
Tel.: +420 596 412 068
Email: sancenc@gotic.cz
www.opevneni-sance.cz

- Interaktywne ekspozycje o historii fortyfikacji szanca
Wypróbujcie „strzelanie“ z armaty
Posłuchajcie muzyki (bębny, dudy, piszczałki)
Zbudujcie model szanca
Obejrzyjcie wirtualny 3D model, pokazujący zmiany fortyfikacji na przestrzeni wieków
- zwiedzanie Wielkiego Szańca z przewodnikiem
- szlak edukacyjny „Śladami najeźdźcy“, prowadzący okopami szanca
- szlak rowerowy
- upominki o tematyce regionalnej
- produkty regionalne
- pomoc dla organizatorów wycieczek

Centrum zwiedzania znajduje się w bezpośredniej bliskości Wielkiego Szańca w Mostach u Jablunkova

 DALŠÍ INFORMACE NAJDETE V INFORMAČNÍCH CENTRECH
 WIĘCEJ INFORMACJI ZNAJDZIECIE W INFORMACJI TURYSTYCZNEJ

Gorolské turistické informační centrum

Mosty u Jablunkova 381

Česká republika

+420 558 341 586

www.gotic.cz

info@gotic.cz

Punkt Informacji Turystycznej

Istebna 68, Polska

+48 338 556 158

www.istebna.eu

promocja@istebna.eu

 V rámci projektu „Opevnění Šance – společná historie, která spojuje dodnes“, společně vydali „GOTIC, příspěvková organizace Mosty u Jablunkova“ a „Gminny Ośrodek Kultury, Promocji, Informacji Turystycznej i Biblioteka Publiczna w Istebnej“. Spolufinancováno z Fondu mikroprojektů programu Interreg V-A Česká republika-Polsko 2014–2020

 Opracowano w ramach projektu „Fortyfikacje Szańce – wspólna historia, która łączy do dzisiaj“. Wydano wspólnie „GOTIC, příspěvková organizace Mosty u Jablunkova“ i „Gminny Ośrodek Kultury, Promocji, Informacji Turystycznej i Biblioteka Publiczna w Istebnej“. Dofinansowano z Funduszu Mikroprojektów w ramach programu operacyjnego Interreg V-A Republika Czeska-Polska 2014–2020

Foto: GOTIC, GOK, Josef Byrtus, Radim Bojko, Radosław Szczepanek, Jacek Kohut, Aparadek.

**PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020**

**EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO**

